

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Sejtelmek — kombinációk.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Midőn Tisza Kálmán a lefolyt parlamenti ülésnek bevezetőjével elvált hű gardájától — azok fölé sokat jelentő bucsúszókat hallottak.

Midőn e lap nyájias olvasói, ha ugyan a mai rémhíreknek és háborús sejtelmeknek bővelkedő hírlapoknál még vannak nyájias olvasói, találkoznak kormányparti képviselővel, méltóztassanak nálók ez iránt puhatolódzni. S ha e képviselő urak már mostan is opportunusnak találják a nyíltságot, az őszinteséget, válaszukból ki lehetne venni, hogy ők a Tisza bucsuja fellett legalább is gondolkoztak a tekintetben, hogy a Tisza Kálmán magánkérdésben — a viszontlátásig, — ilyenformán bucsuzott el Tisza Kálmán magánkérdésben — a viszontlátásig, a mely viszontlátás nem lesz szegény meglepetésekben. Ha pedig — szellemtekintettel — elnézhetnénk a Gesztői várkastély terméibe, lehet, hogy a hatalmas miniszterelnököt sajátjóság foglalkozásban találjuk. Egy szöveget próbáljatok jelenleg s azt szeretném kipróbálni, hogy ugyan elegendő erőse meg, hogy arra mások is oda akaszszák azon terheket, a melyek csak megnehezítik egy-egy politikuskat a politikai pályán való tovább törekvés lehetőségét. Csanádi bátyánk sem hihába ismételné ismeretes interpellációját ama bizonyos szövegről s a reá aggatott elvekről, mert Magyarország hatalmas elnök-minisztere már huzogtatja kifelé a még meg lehetős szilárdan álló szöveget.

A hasonlatot tovább üve-füve. Horváth Boldizsárnak a főrendiházi reform tárgyában mondott utolsó nagy beszéde alkalmas harapó fogónak látszik erre a műveltre. Idáig és ne tovább. — mondá ő a szabadelvűség ürügye alatt valószínűleg reakciót üz hadnak, a mely magában legjobban, hogy ebben az irányban tovább menni nem lehet. De mért lenne szükséges Tisza Kálmánunk épen Horváth Boldizsárra, hogy tőle vegye a meghatározás jelszavát? Hiszen ő maga, a tapasztalt ember és nagy taktikus, kezdi érezni, hogy ennek az áramlatnak tovább folynia nem lehet. Sikereket még nem tud ő kivívni, összes ügyessége most már abból áll, hogy a mit nála hatalmasabb tényezők létesítenek, annak oly színt igyekszik kölcsönözni, mintha az az ő akaratából folyt volna; már csak egy-egy bukást leplezget, egy-egy koporsót vonogat be fény-mással.

Azt is érzi az uralkodó párt, hogy az Európában forrongó nagy válságok nem hagyhatják érintetlenül monarchiánkat sem. Monarchiánk szerepet akar a készülő nagy tragédiában s ezen uralkodó pártnak nincsen ahhoz való népszerűsége, hogy ezen szerepet megkedveltesse Magyarországon. A szabadelvű párt működésével eddig hasonlított egy jól szervezett tapsoncz-csapat; ennek zaja elegendő volt a hallgató közönség közönyének, vagy benső elégedetlenségének ellensúlyozására, vagyis a közvélemény meghamisítására. Elértünk oda, a hol már a nagy, a hatalmas közönség akar nyilatkozni. — Más, egészen más, vagy legalább teljesen más megjavított, átalakított társulat kell már. Nem tudni, hogy hol jöttek ennek tudatára először: a miniszterelnöki palotában-e, vagy néhány lépéssel arrébb balra, a királyi várkastélyban? Annyi tény, hogy egy okos színész sem játszhatik addig, a míg a publikum megújja: Tisza sem akarhatja utódjainak nevét a Forgácsokéhoz hasonló reputációval végképpen tönkre tenni. — És ebben a színházban az udvari páholy se midig s abban nem mindenki van kedvezően hangolva; a karzatról nem is beszélünk. És legyen előtűnik akár a Balkán-félszigeten

való foglalás, akár valami nagy háború színjátéka, vagy készüljön akármi más nagyobb horderejű mozzanat monarchiánk politikájában: azt nem a Tisza-féle dírekező fogja számunkra jelenetelni.

A Tisza Kálmán által ígért meglepetésnek pedig csak igen, igen alárendelt előjelül vehető a volt igazságügyi miniszter nagy beszéde, a ki nem annyira Tiszának, mint inkább Tisza helyett mondta ki, hogy a mostani szabadelvű-komédia ne továbbja elérkezett. — Csak hogy — mondá valaki a jobboldali folyosón — a ki azt mondja, hogy Horváth Boldizsár, az ki mondta azt is, hogy Szel Kálmán, Somsich Pál, gr. Zich József stb. stb. Ez azonban maradjon egyelőre bon mot-nak, bár igen találó bon mot-nak.

Annyi tény, hogy Tisza Kálmán akár lehetné a szövegről ama bizonyos szöveg akasztott olveket. Ha monarchiánk valami fegyveres-akcióra készül, akkor — mint háromszáz esztendő óta mindenkor — nem lenne semmit kormányképtelenné egy kis szabadelvű irány. A personal unio, a külön vámtérségek és hangzóttva van bécsi politikai körökben is s Tisza Kálmánunk csak egy érzékeny jelene-tébe, egy kis szánom-bánom komédiájába, éppen csak annyijába kerülne az áthidalás elhatározása, hogy azt a szemünkbe szórt sok port egyszer a saját fejére hintené. Ki tudja, mit nem érünk meg szeptemberig, vagy még szeptember előtt is? a meglepetésekhez hozzá szoktatott már Tisza Kálmán.

Mindent én — persze — inkább az uralkodó hangulat s bizonyos igen jelentékeny körökben folyó kombinációk, sejtelmek visszatükrözésére vetetem papírra. Miadensetre a saját felelősségemre és saját tapasztalataim és egyéni meggyőződésemet óhajtom kifejezni. Az igaz, hogy ama kombinációk, ama sejtelmek teljesen beleillenek a politikai helyzet s ebből folyó kilátások keretébe.

Még egyet! Bécsnek, vagy (hogy világosabban beszéljünk a Budapesttel bruderzett bécsi közsegtanács látogatása után) mondjunk — a bécsi Burg-nak min-dig van egy ügyes fogása oly időpontokban, a mikor a Burg a maga János arczának nyájiasabb részét fordítja Magyarországra felé. Ez a nyájiaság a monarchia legválságosabb korszakaiban szokott bekövetkezni, a mikor a monarchia minden alkotó része követelhetne magának s ha komolyan és kellő súlyjal követelné, meg is kaphatna valami nagyot, valami sokat nemzeti aspirációiból, jogából. Ilyenkor a Burg-ban se bánják, ha a konzervatívabb irányu s általában olyan körök, a melyekről a fekete-sárga színt már semmiféle politikai zápor sem moshatja le, és általában a politika bátorlatalabb, kisselkübb elemei veszik kezükbe a jog-kívívás, a nemzeti-követelések kormány-rudját. S ha szerencsés politikai kedvező szelvényesség tenne arra, hogy hajójtát e nemzet a függetlenség, önállóság biztos kikötőjé felé terelhetné: akkor bizony mondom, Tisza Kálmán és pártja volna az azon u. n. higgadt politikások, a kik a kikötőtől távol tartanának s a büszke gályát ott rekesztenék egy sekély mocsárban. Budapest, 1885. máj. 24.

Egy képviselő.

Balföldi hírek. Emléknempe volt e hó 21-én Ipolyságon, a megyegyűlés alkalmával. Leleplezték Paczoly Jánosnak az ipolysági kerület hosszú időn át volt képviselőjének az arczképét. Érdekes, hogy az ünnepélyt a kormánypartii rendezték, habár Paczoly ellenkezi volt. Az ünnepi beszédet Luca Pál, Hontmegye tiszti ügyésze tartotta. — Az antiszemita körben történtek kizárkárva felremagyarázásokra szolgáltatnak alkalmat e pártjának ellenségei által. Kötelességet vállunk teljesíteni — írja a „Füg.” — midőn kijelentjük, a rosszakarat által koholt

mindenféle hírrel szemben, hogy némi már is elsimulóban levő differenciák miatt nem vesz semmit az antiszemita küzdelem erejéből, a miről azon férfiak kezdeknek, a kik a keresztény magyar társadalom e nemzeti mozgalmát teremtették és a leg súlyosabb viszonyok közt fenntartották és fenn fogják tartani. Ennyit meggyűtásul és biztatásul.

Külföldi hírek. — A pápa s z e m é r e v e t e t t e t o b b i r o n i p ü s p ö k n e k a z t a m a g a v i s e l e t e t, m e l y e t a w a l e i h e r c z e g e s a j e g y i r á n y á b a n t a u s i t o t t a k I r o n b a n t e t t l a t o g y a s á g a l k a l m á v a l. R o s s z a z t, h o g y a p ü s p ö k ö k n e m i s t a z e l e g t e k a t r o n ö r ö k ö s e l ö t t; m e n t s é g ü k e t n e m f o g a d t a e l a p á p a, s k i j e l e n t e t t e, h o g y N e m e t o r s z á g b a n i s, a h o l a m á j u s i t ö r v e n y e k f e m m a l a n a k e s a k a t h. p a p s á g o l y a n e l y o m a t á s t s z e n v e d, m i n ö t a z i r e g y h á z s o h a s e m t a p s z a l t, a p a p s á g k ö t e l e s s é g e n e k t a r t j a t i s z t e l e t e t a c s a z a r e s c s a l a d j a i r a n t m i n d e n a l k a l o m m a l k i m u t a t n i. A z i r p ü s p ö k ö k n e l a p á p a e z e n m e g r o v o n y i l a t o k z a t a h a n g u l a t n e m i v á l t o z a s a r a v e z e t e t t; d e e k o r N u l y p ü s p ö k p á s t o r l e v e l e t b o c s á t o t t k i, a m e l y e l j u t o t t R o m á b a i s e s a V a t i k á b a n n a g y m e g u t o z e s t o k o z o t t. — A n e v e z e t t p ü s p ö k u g a n i s e r t e s i l a d t a l e v e l e t e t, — h o g y a z i r n e p e t n a g o n k ö n y e n f e i r e l e h e t n e v e z e t n i s e l h i t e t u l v e l e, h o g y a p á p a r o s s z u l v i t i n f o r m a l i s s t e v e s u t o n j a r, m i d ű n a z i r k a t h o l i k u s o k a t a z e d d i g i t ű l e l t e r o m a g a t a r t á r a a k a r j a b i r n i a k o r o n a s k o r m a n y i r á n y á b a n. A p á p a k ö r n y e z e t e b e n m e g h ö k k e t e k a z o n a g o n d o l a t o n, h o g y a p ü s p ö k ö k a n e p e t a p á t o l e l d e i g e t e t t i s a z A n g l i a e l e n i e l k e s e r e d e s t m e g m k a b b f e l t ü z e l i k. A z e r t o v a t o s a n b a n t a p á p a s a z a h a r o m b i r o n ö k, k i a p ü s p ö k ö k k e l r e s z t e s e n m e g e s z e l t e a t e n d ö k e t. M e r t — m i n t a T i m e s m o n d j a — a p á p a f e j e d e l m e k k e l e s k o r m a n y o k k a l b a n n i m e g t a n u t h o s s z a s k ü z d e l m e i b e n, d e a h i v e k r a g a z k o d á s a n a k m e g i n g a t á s o t m i n d e g n a g o n t e l t. — E g y m á s i k f o n t o s k e r d e s, m e l y a s z e n t s z e k e t m o s t f o g l a l k o z t a j a, a D u b i n b a n m e g t ü r t e r e k i s z e k b e t ö l t e s e. T o v á b b i s z ó b a n f o r o g a z A n g l i a e s a V a t i k á n k ö z t i d i p l o m a c z i a t o s s z e a t t e t e s n e l y e r e a l i t a s a. A z i r p ü s p ö k ö k e n n e k e l l e n e r e v a n n a k, b i z o n y a r a a z e r t, m e r t i g y s o k d o l o g m i a t t f e l s z ű l a n a z a n g o l k o r m a n y a p a p á n a l, a m i t m o s t s z ó n e k ű l h a g y. — A z i r p ü s p ö k ö k p ü n k t o r d e h a z a t e r n e k. — A n g o l k o r m a n y v a l s á g. A k o r m a n y v a l s á g k ü z s z ö b b v a n. C h a m b e r l a i n, D i k e e s S h a w L e v e l e r l e a k a r n a k m o n d a n i, h a a k a b i n e t t o b b i t a g j a i n e m e g y e z n e k b e l e, h o g y a z i r g o n o z t o v k r o l i s z o l o t v e r n y c s a k e g y e v r e u t t a s s e k m e g. — A z o l a s z k u l t ű g y m i a s z t e r, M a n c i n i, D e p r e t u s m i n i s t e r e l n ö k e l t t o n s z a n d e k á t n y i l a n t a, h o g y b e n y u j t a l e m o u d á s á t. — A z a n g o l o r o s z e g y e z e s e g l e t r e j ö v e t e l e n e k f o k a d á l y á t, a „S t a n d a r d” s z e r i n t, a z a n g o l k o r m a n y a z o n k ö v e t e l e s k é p z e t, h o g y a t á r g y a t á s o k v e g l e g e s s z e r z e d e s k ö t e l e v e l v e g z ö r d j e n e k, m e l y n e k e r t e l m e b e n m i n d a k e t k o r m a n y k ö t e l e z z e m a g a t, h o g y a r e s z l e t e s e n m e g a l l a p i t o t t a f a h g a n b a t a r t n e m l e p i á t. M i g O r o s z o r s z á g s u l y t f e k t e t a z o l y p o n t o k r a, m i n t Z u l f i k a r e s M e r u s c h a k, a z a n g o l k o r m a n y a r r a t ö r e k s z i k, h o g y r á b r i j a O r o s z o r s z á g o t a r r a a z e n g e d m e n y e r, h o g y n e t e r j e s s z e k i o p e r á c z i o t t A f g h a n i s t a n r a.

A debreczeni patronatus.

Irta: Szekszó Reszó.

(Folytatás.)

Én nagyon méltányosnak itelem, hogy Debreczen város hatósága (mely egykor a vallási zászlót templomkölcsököt sőt a nagy egyházi vagyont is kezébe ragadta és a városi közvagyonba olvasztotta be;) ne tapossa a százados nyomot, legyen kegyes ura, jöltevéje mind a ref. felekezetnek, mind a viszafogadott testvér ös egyháznak is!

Nincs már ok vallás miatt féltékenykedni; van a kereszténységnek, van szegény magyar hazánknak elég közös ellensége, ha nem kel is harcra keresztény a keresztényvel! Én epen méltányosnak tartom, hogy a város, (mely királyi kegyből oly szép kiváltságokkal bír, királyi jövedelmeket élvez, melyek szükségellenél teszik, hogy házi adót fizessen s e tekintetben talán az egyedüli város; ezen) szerencsés helyzetében oly nyílt királyi leiratoknak ne szegélylön ellene; ne szegélylön már csak méltányossági, haladatosági szempontból sem!

A felirat törvénytelen, jogtalan érvénytelennek mondja nem egy, hanem egészszázad lefoglalás alatt uralkodó királyok s ezeknek valamennyi alkotmányos kormányának e tárgyban összhangozó rendeleteit! És ezt mondja egy tekintélyes törvényhatóság, mondja az ország színe előtt egészvilág hallatára. Megdöbentő! Szomorú!!

Megdöbentő, szomorú, ha akár igaz ezen állítás, akár tévedésen alapszik.

Ha igaz! Ha ily alkotmány-forma mellett is mint a miénk (és épen oly szabadelvű korszakban, milyen volt az 1790. évi országgyűlés korszaka egész 1846-ig, mely a reformációra egészen előékeny, egészen kedvező) lehetséges lett volna, hogy egy nagy Debreczen város nem nyerhet igazságos ítéletet? — elkellene vesztetni az alkotmányos-kormányforma iránt minden hitet! Szomorú, ha téved ítéletében a városi hatóság! mert akkor jogviszonyaink oly határozatlan törvényekkel vannak szabályozva, hogy ennyi tudós szem nem látja be a jogosságot, mihely nehány ezer forintnyi érdek, vagy talán elfoglaltság hályogot von a szemekről!

Én kimondom ez ügyben való meggyőződésemet; volt már eset rá, hogy csaknem egyedül álltam véleményemmel s rövid idő alatt nezetem helyesnek bizonyult:

Következős akar lenni a közgyűlés multjához! Ügyvéd nemzet vagyunk! Vedekezzünk köröm-szakadtáig! Bevárjuk az executiót! Nem adjuk meg magunkat! A magunk helyzetéből és érdekéből itéljük meg az ügyet!

Nem kis lelkierő kell ahhoz, hogy jogosnak, törvényesnek ismerjük el oly ítéletet, mely érdekünkkel, akaratunkkal ellenkezik.

Én képzelmű sem tudok oly országgyűlést, mely egyszerűen fölmentené a várost a kegyuri kötelesség teljesítése alól, s ez által törvénytelennek jelenítene ki a királyi és miniszteri rendeleteket; ezt még akkor sem tenné meg — már az én szerény véleményem szerint — az országgyűlés, ha a kegyuri ügyek orsz. törvényekkel nem volna a királynak fentartva. A dézma, robot és más szolgáltatások gyűlöletesebb terhek voltak és kárpótlás nélkül ezek sem törölték el! Mért hozzuk az országgyűlést ily helyzetbe; mért kívánunk jogilag lehetetlent?

Az országgyűlés nem szorítkozhat egyedül az 1715-iki törvény értelmezéséhez.

Mint lapolyvalvasó szerencsésebb vagyok, mint városi képviselő, most már tanulmányozhatom a terjedelmes feliratot, meg van indítva annak közlése.

Tervevettem én is történeti egymásutánban összehasonlítani azon jogalapokat, melyeken ez egy — nezetem szerint — megdöntendőül nyugszik; kitöltöm a hézagokat, megteszem nemely következtetése észrevételeimet; most csak röviden követve eszmetemet a törvénytelen, jogtalan állításra vonatkozva mondom el nezetemet.

Mult év utolsó napjaiban tartott ez ügyet tárgyaló közgyűlésen kimondtam azon véleményemet, hogy a kegyuri ügyekben az apostoli király mint az egyháznak főkegyura, jogosan, és végeérvényesen dönt. Debreczen város egyik képviselője, ki egyszermind jogtanár állítástomat igazolta, sőt a királyi ezen jogát megalapító-becikkelyezett törvényt idézte is (1553. 9. §. 1569. 26. v. 36 §.).

Tény az, hogy ezen ügy nagyon sokszor terjesztetett a király elé, több király különféle időszakban egymással megegyezőleg és felelőlegesen, ugyanazon ítéletet hozta, hogy a közvagyon a kath. egyház iránt tartozik a kegyuri kötelességeket viselni. Egyéni véleményem szerint, ha a kegyuri terhek viselése csak ezen királyi leiratokon alapulva is; már jogtalannak mondanunk nem lehet.

Az 1846—1848 száma leirat szóról-szóra így hangzik: „Ő cs. s. ap. kir. Felsege f. év 1846. márt. 12-iki legkegyelmesebb kir. elhatározásával kegyelmesen megállapítani méltóztatott, hogy sz. kir. Debreczen város a kezeleiben levő rom. kath. egyház és plébánia iránti páfői joghoz kapcsolót kötelezettségektől, úgy a hazai törvények, különösen az 1681. 41-ik t. cikk értelmében — valamint a szab. kir. városokat illető kegyelmes kir. kiváltságok természetét ellen föl nem menthető, következésképp ugyanazon kötelezettségeknél, mint más szab. kir. városok eleget tenni tartozik.”

Tekintve különösen azt is, hogy e királyi megoldás a felirathoz emlegetett sérelmeknek az országgyűléseni tárgyalása után történt: ezen ügy méltán tekinthető az egyház és a vallásügyi miniszter által teljesen megoldottnak. Lehet-e törvénytelennek, jogtalannak nevezni a miniszteriumnak 16329. 40,411/1882 számu rendeleteit? sőt ellenkezőleg, míg ezen királyi leirat létezik, lehetett-e jogosan más értelmű rendeletet várnunk bármily szabad alkotmányos érzelmi minisztértől? ...

Pedig nemcsak ezen egyetlen jogalap van; vissza lehet és vissza kell menni egész az árpád-házi királyokig; vajjon ki építette azon sz. András templomot, mely már a XII. században leégett, ki adományozta a 18 portát s a többi egyházi javakat — melyek nagy részét nem a ref. egyház, hanem a város közvagyonához csatoltattak? Debreczenben mindig volt kegyur, gyakorolta is azt a vallási nagy

Szíves megfigyelés!

Dr. Miller mondóvagyvédre
Egy évre... 10 frt-kr.
Fél évre... 5 frt-kr.
Ngyel évre... 2 frt-kr.
Egyes szám 5 kr.

Dr. Miller vedvadászanna görösök ellen
Ez a lap szellemi részét illető minden közlemény főpácz, Veesz-náz földszin, a szerkesztőségbe bementre küldendő.

Miller vukozsán-báizsana
Ez a lap szellemi részét illető minden közlemény főpácz, Veesz-náz földszin, a szerkesztőségbe bementre küldendő.

Miller vukozsán-báizsana
Ez a lap szellemi részét illető minden közlemény főpácz, Veesz-náz földszin, a szerkesztőségbe bementre küldendő.

Miller vukozsán-báizsana
Ez a lap szellemi részét illető minden közlemény főpácz, Veesz-náz földszin, a szerkesztőségbe bementre küldendő.

Miller vukozsán-báizsana
Ez a lap szellemi részét illető minden közlemény főpácz, Veesz-náz földszin, a szerkesztőségbe bementre küldendő.

Miller vukozsán-báizsana
Ez a lap szellemi részét illető minden közlemény főpácz, Veesz-náz földszin, a szerkesztőségbe bementre küldendő.

Miller vukozsán-báizsana
Ez a lap szellemi részét illető minden közlemény főpácz, Veesz-náz földszin, a szerkesztőségbe bementre küldendő.

GYÖRGY
gépműhelye.
Rfia-utca. 333. sz.
VIESNER GYÖRGY.

mozgalom után még a ref. felekezeti iránt is. A kath. egyház iránt egy ideig a kötelességet nem is teljesíthette, mert a város kebelében megszűnt létezni, a jogot pedig elvesztette a vallás változtatás által, mint kegyur; de a kötelesség a földbirtokok szokott kötvé, lenni és elévülhetlen a magy. jogtudomány szerint is. Az apostoli király még a Leopold diplomában is nyitott ajtót hagyott a kötelesség bevezetésére: ezen okirat Debreczen városát „peculium regium“ (mi királyi tulajdon birtokunknak) nevezi; két helyt is felelőti, hogy a törvényes szokásban és „Egyebekben magát mindenekben a mi királyi városunkhoz alkalmazza az ák és a hálatalanság és hűtlenség... a szabadságoknak elvesztése terhe alatt magát távol-tartsa.“***) Az okmány végén az áll: Salvo Jure alieno praesertim vero Ecclesiarum Dei et Nobilitatis.***) — Bizony ezen kapukon törvénysértés nélkül bevezethette az apostoli király a katolika egyházat és vissza-helyezhette szünetelt, de el nem nyerte a jogainak élvezetét.

Az ájtatos — Magyarország felszabadításáért imádkozó királyné — már helyet kért, utját akarta egyengetni a száműzött egyházaknak — és ki vehette azt neki rossz néven — de a város bizony nem nagyon lojális módon tette lehetővé a fogadás teljesítését. Nekem ugyán látszik, hogy az 1715. 108. t. cz. 1. §-ban 1703-i királyi fogadalmat végre-hajtását eszközölte; de akár mi oka volt is, hogy ezen záradék felvétele kívántatott: az bizonyos, hogy az országgyűlés soha sem bocsátkozott a kegyuri viszonyok és kötelességek részletes meghatározására, lévén az nem is tisztán felségi, mint apostoli királyi fentartott jog; országgyűlési törvények biztosítják a jogot, és intézményeit, rendeleteit, nemcsak hogy soha kétségbe nem vonták, hanem elismerték és tiszteletben tartották! Az 1681. 41. t. cz. is valószínűleg ennek bebizonyítására hivatol-tatott, mert az valóban nem vonatkozik szoro-san a debreczeni viszonyokhoz: de azt bizo-nyítja, hogy az országgyűlés a kegyuri jog- viszonyokat a törvényeseknek tartja; habár azok csak királyi rendeletekkel szabályoztat-nak is.

Részemről sajnálatos dolognak tartom, hogy a felirat a múlt század azon szomorú kepevel is foglalkozik, melyek semmi összekötésben sem lehet a patronatusi ügyekkel, s leginkább a Canonialis visitatio és 1681. 1715. törvényekkel foglalkozik nem látja az általános jogszokást, a kir. városokban a felségi apostoli királyi jogot, s ezen jogokat szentesítő törvényeket. Jogtudós nem vagyok, de nagyon kíváncsi vagyok a kiküldetés megtagadását. Egy canonialis visitatio, ha akarunk sem lehetne titkos eljárás visszataszító ha az okira-tok csak akkor lennének érvényesek, ha a tulajdonos 50 év múlva jegyzőkönyvi kivonatan bizonyítja, hogy az aláíró polgármester ünne-pélyen, irásilag volt kiküldve. Szerencsére ez nem egyedül jogalap.

Még sajnálatosabbnak tartom, és nem neveli a felirat becs sulyát az ily kifejezés, mely mindjárt a felirat kezdetén olvasható: — a nagyváradi püspök, kinek érdekében áll a jövedelmét a templom javításának költségeitől megkímélni; — már, hogy az egyház elvált és csak kötelességszerűleg küzd, fel lehetett volna tetelezní! Oly tekin-télyes testülethez, oly komoly és fontos ügy- *) Szűcs J. Debreczen város tört. II. k. 500. lap. **) Szűcs J. Debreczen város története II. k. 503. lap. ***) Tudós Szűcs J. ur e helyet hiányosan for-dította.

A »DEBRECZEN« TARCZÁJA.

Hugó Viktor.

Azon fenséges aggasztások közül, kik je-le-ntik legkimagaslóbb alakjai, egy már vissza-tért lángelméjének örök forrásához: teremtő jéhez. Hugó Viktor, a béke, a szabadság nagy apostola, a francia költészet szellem-öröme és hő 22-én meghalt. Hugó Viktor sz. 1801-ben. A fölépítőkor teljesen megváltozott ízele-ő maga jellemzi legáltalában, a midőn így szól: „Ezen minden művészet birodalmában észlelhető forradalom általános visszatérést je-lől az igazsághoz és természethez, azon hamis tanok, izlés ellen indított irtó-háború ez, mely — midőn konvenciális önkényt erőszakolt a realitás helyére, — oly sok jóra való tehet-séget csabított tévutakra. Az új korszak a klasszikus czafranogó, bölcsészeti rongyot és mythológicus aranyszálakat vétképp leszórtá.“ — Ilyen volt irodalmunkban a Vörösm- a rty fölépése is. Hugó Viktor nagy költő minden ízében, de mint emberen és mint költőn egyiránt meglátszik bizonyos egység hiány, ha ezt nem lelkének az ellenmon-dásban, forrongásban ép oly gazdag XIX. szá-zaddal való hasonlóságában, egységében ke-reszük. Fanatikus bourbonistából örök dicőség-hajnalát látva a Napoleonok görög tüzeiben, ra-jongó bonapartista vá lett, a júliusi forradalom-ban a csalódások liberálisává teszik, azután La-jos Fülöp nevezi ki Franciaország peir-jévé, a febr. forradalom után republikánus, 1870. óta a nemesebb értelemben vett szocializmus híve. Az új iskola elvi kettéválásáról — mely az ő műveiben észlelhető leginkább — maga írja: „Az új irodalom keblében két párt ala-kult, s ezek a pol. szerencsétlenségek által sújtott szellemünk költői állapotát tüntetik

ben, és még hozzá oly általánosan elismert nagyszellemű egyházi-fő próbát hazafi — elleneben használni ily kifejezést, valóban nagyon kicsinyes, méltóság alatti, és emellett semmi jogi sulya nincs.

A feliratban ellenük felhozatik, hogy gr. Csáky építette a templomot Laicsák püspök és Krisztaluy emelték a toronyokat; — az egy-ház nem kellő uton és kellő időben fellép-bezett.

Nem tekintve jobbra, nem tekintve balra, leplezetlenül kimondom egyéni független ve-léményemet e tekintetben is: Hogy ezen új egy évszázadnál tovább húzóhatott, szerény véleményem szerint éppen a főpapok nagylelkű-sége és buzgótsága valódi ok! Az a lánglelkű gr. Csáky nem várhatta azt, míg hosszú tár-gyalások után majd egykor mégis felelőti taian a város, mint kegyur a templomot. A nemes-lelkű Laicsák nem nevezte volna azt, hogy kegyeskerítőt, törvényes eljárás utján talán a-közödés között emeltessek eg felé az Istent dicsőítő, — az egyház diadalát hirdető kettős torony! A bekeszerető Huzly nem akarhatta, hogy roskadjon össze a fedelzet, zuzza be a szép boltívket, s a romok temesek oda szá-zakat, habár mindezekért a jelenleg létező jogviszonyok szerint a város a felelős. Nagy-váradi felkelt szellemű főpapja nem használta a feliebbezésre a reudes utat, ez idők nem kért executiót — pedig jogszerűen — tette volna. Ez az egyházra nézve botrány, a vá-rostra nézve megalázó laundett. — Kiallithatja, hogy ily nemes eljárás által felelőti a köve-telés jogosultsága?

Hala legyen egyházunk ily nagylelkű fő-papjainak ezen tapintatos eljárásait!! Ugyan-micsoda lélekkel járnának a kath. hívek — kik egyszersmind a város polgárai is — azon templomba imádkozni, melyről feljegyzette vol-na a történet, hogy azt nem a kegyelet, hanem boszús rosz indulat kegyeskerítés utján emelte a béke, a szeretet, a testvériség szent Istenéneki! Épen az fáj — ez fájhat nekünk katolikusok-nak legjobban, hogy ezen felirat után nem várhatni azt, hogy akadjon templomunknak jól-tévéje; epen attól félünk, hogy most már csakugyan nincs mit tenni főpásztorainknak, mint sorsára hagyni ez ügyet; szabad le-folyást engedni a gyűlöletes, rideg törvényes el-járásnak!

(Vége köv.)

Tenyész juh-kiállítás.

Budapest, máj. 25. Tagadhatatlan, hogy valamennyi ez ideig megtartott időségi kiállításaink közül nemcsak legerdekesebb, de közgazdasági jelentőségénél fogva legfontosabb és tanulságosabb volt a kiállítás látogató gazdaközönségre nézve a tenyészjuhok fozmatában levő nemzetközi tár-talata. Ezzel az anyomban korántsem azt akarjuk mondani, mintha akár a híztos szarvas-marha és híztos juh-kiállítás vagy akár a szárnyas állatkiállítás kevésbé lett volna a maga nemében sikerült, vagy hogy nem akarnók méltá-nyolni állatkiviteleink azon eszközét, melyet az okseru hizlalás nyújt a gazdáknak, — ha-nem, egyszerűen és minden akademiáit diskuszió mellőzésével kifejezést öhajunk adni a szakértő közönség azon verdiktjének, hogy juhászatunk úgy lett e tárlaton bemutatva, a mint azt minőségi és mennyiségi jelentősége megérdemli és méltán megköveteli.

Egy tekintet a következő adatokra min-den kétélyt kizárólag beigazolja azt, a mit fentebb elmondottunk, mert e tárlaton a hazai és idegen tenyésztők által nem kevesebb, mint 835 drb. kos, 1096 drb. anya, 153 drb. ürű és bárány, s így összesen 2084 drb. tenyész állat lett bemutatva; ekkora mennyiség pedig sem a bécsi, sem a párisi és londoni világkiállítá-

sok alkalmával nem lett bemutatás végett fel-hajtvá.

A felhajtott anyagból Electoral-Negretti 577 drb., szövetyapjas 87 db., hazai fésűs 430 drb., francia irá-nyu 311 drb., angol hus juhok és pedig rövid gyapjasokból 285, hosszú gyapjasokból 59 drb., racz-kák (honi magyar faj) 34 drb., egyéb fajták 29 drb., s keresztesekből 322 drb. lett ki-állítva, s a kiállított anyag igen kevés kivé-tellel példányszerű állati közül valók az illelő juhászatoknak.

Képviseletünk a gr. Brunswik Czile-bert, Festetich, Hunyady, Hedervary, Károlyi, Metternich, Puthon, Stubenberg, Szechenyi, Schonborn, Vodianer, Geiszt, Jaross, Eszter-házy, Losonczy és a magyar korona uradalmak juhászatának kitűnő termékeit a külföldi legnevesebb és ismertebb tenyésztőinek álla-tait: Gadegast, Gersdorf, Lobkovicz, Planitz, Thun, Steiger, Baumeister, Growe, Gödecke, Walesi herceg s a kit talán az idegenek közt legelső helyen kellett volna említenünk Natu-sius által bemutatott gyönyörű apa és anya állatokat.

A hazai és idegen juhászatnak ily nevé képviselői mellett valóban nehéz volt a kisebb gyakraan kegyeskerítésű fentartott juhász-atoknak a verseny terére lépni s annál örven-desebb jelenségekpen kell felemlitenünk, hogy a verseny kisebb gazdáink és juhász-aink becsülettel megállottak, a mi annál elis-merésre méltóbb, mivel megállapodott tenyész-irányról a juhászatban, részben az ausztráliai és amerikai gyapju konkurrencia nyomozató hatása; részben pedig a hustermelet czelő angol fajokkal való keresztesedés és lábra kapott egyéb experimentumok következtében evek sora óta soha sem lehet.

Lepten nyomon azonban meglátszik kisebb gazdáinknál is az igyekezet, haladni a korral ott és annyiban; a hol és a mikor az a ha-zsonra való gazdálkodás rovására nem történik.

Debreczen és vidéke is erős, részt vett a versenyben, s bemutatott állataival majdnem minden csoportban képviselve volt. A magyar juh-tartó gazdák két kos, 4 anya és két bá-rány; a birkatartó gazdák két kos és 4 anya; Riekl Geza 24 down keresztesű bárány és ugyanannyi anya állattal; a debreczeni gaz-dasági tanintézet 11 drb. kotsvold kos után származott állattal, továbbá 18 drb. fésűs gyapju kos és anyával és Lukács Dező náduvári közbirtokos 10 drb. szép tenyészállattal.

A legnagyobb szigorral megéjtett bírálat alkalmával a magyar juhtartó gaz-dasági megítélhető második díjjal, nagy bronzéremmel, a birkatartó gazda-sági intézője közreműködési nagy bronzérem-mel, s a gazd. tanintézet jegyzőkönyvi elismeréssel lett kitüntetve.

Üdvözöljük emélfogva részünkről is a debreczeni gazdákat, kik ezen kiállítás alkalmával is megmutatták, hogy tudnak haladni a korral, és üdvözöljük Debreczen város hatósá-gát, hogy módot és alkalmat adott gazdánk-nak a kiállításban való részvételre.

Z.

V i d é k.

H. Bösörzömény, máj 23.

(Xy) Tek. szerk. ur! A f. evi május 14-ik napján, tehát áldozó csütörtök ünnepén d. e. 8 óra körül egy kis ünneplés jelenetnek voltunk kellemesen meg-lepett szem és fül tanui. A debreczeni atletikai egyesület által ren-dezett versenytárgyalású czélpontjával vá-rosunak szemeltetvén ki, az értesülés vételétől a terv kivételég rendelkezésre maradt rövid

dön maradnak, azonban a költő kegyetlenül, túlságos mélyen vág bele az elítelt lelki álla-potába. — Ezután írja meg a nagy regényeit; ezek: „A párisi Notre-Dame“, „A nyomorultak“, „A tenger munkásai“. Együttvéve ciklust ké-peznek; maga Hugó mondja, hogy bennök azon három teherre önjant rámutatni, melyeket a tár-sadalom rak vállainkra, ugy, hogy többnyire porbaszjanak; ezek: a vallás, az igazságszol-gáltatás és a munka. — A „Notre-Dame“ nagy-becsű tört. regény; bár festésének élethűsége néhol dorított, mint pl. a „Quasimodo“ alakja. Hugó e műve remekül jellemzi a középkort. (L. akár a remekül festett népies jeleneteket). De e mellett a középkor eszméjét is megtudta t-stesíteni a székesegyházban, s művésziileg fogta fel harczát a közeledő ujkor eszméjével. A „Nyomorultak“ világszerte ismert regénye-ben nem tudjuk, hogy vajjon a nagyszerű ké-peket, (a karakombák leírása, a torlasz vé-delme), a jellemek felülmúlhatlan rajzát (a jó püspököt, a mű hóse Villian Jánosot, vagy akár a kis gamine) csudájuk-e, hogy a hős sorsában nyilatkozó szivrázó vádat a társada-lom ellen — mely a nyomorult, az éhez, — s többé nem irtalmaz neki. A „Tenger mun-kásai“ (a tenger nagyszerű képével, a polypval-vo borzasztó küzdelem leírásával) és a „Ne-váló ember“ tulzott mesejével, jellemével, cziklikus viszonyban állanak a „Nyomorultak“-kal, amennyiben a francia szocialisták küz-delmek óriási erővel megteremtett képei. Utolsó regénye Hugónak az „1793“ prózában írt eposz, a vendei lázadás nagyszerű leírása. Két hatalmas, igazán köztársasági alak van előtérben, Cimourdain, a pap s hön szeretett tanítványa, az ifju Gouvine marquis kit egy-gyöngéségért tilt halálra. Lantenac marquis büszkesége, a koldus darabos, de oly ós eredeti jellege, az ősi kastély leírása és ostroma, a

idő közben elég sikerült fogadtatásban tudra lakosságunk az érkezett vendégeket részbeni. Tiszteletükre a nagyvendéglőben 100 te-ritékü társas edet s este a furdőkörben tánc-zigalom rendeztetett; a bankett kitűnően, a tánczigalom az esti eszósés következtében, mely azonban a jökedvet egyáltalában nem hűtötte le, csak a női vendégek számát ke-vesbitette egyelőre — lehetösen sikerült.

Örvendő értesülünk, hogy szivesen la-tott vendégeink meglegedéssel távoztak, de fokozza örömlünk, a társasébd alatt egy Debreczenbe költözött, azonban általunk is ha-zánkfiának tartott jeles férfiú ajkairól elhang-zott ama szózat, hogy nincs igaza azoknak, kik vették hirt költöttek társadalmunkról, mert ott, hol a társadalmi élet nagymérvű megromlásáról lehet szó, oly sok tagot számlá-ló társasébd nem volna rendezhető.

Hoy társadalmi bajok vannak nálunk, s tán mérgeesebbek és veszesebbek, mint másutt, azt hiába tagadnók, de azok, kik e baj szer-zői, bármily szivósak, és erősek legyenek is — nagyobb mérvű romlást előidezni s az el-lenálló erőt leküzdni képtelenek.

Kedvező jelensége városunk társadalmi viszonyainak az is, hogy a közelebbi napokban alig pár nap lefolyása alatt egy új VI-ik te-metkezési egylet alakult 1400 azaz ezer négy-száz taggal s még mindig voltak jelentékek.

Az erők egyesítése, a társulási hajlam, az egészséges társas élet hőmérője; — egyeb-iránt a kik ismerik a viszonyokat jól tudják, hogy nem is a közép rétegben van a vesze-delmes kór.

Az alakult egyesület elnökül a városi polgármester lett felkérve egyhangú választás alapján.

Mint halljuk, egy eddig nálunk nem léte-zett egylet is van alakulóban; a veres ke-reszt egylet.

A város polgármestere is tevékenykedik e téren, s ez idő szerint már alakulásképes számmal vannak aláírva; de mert óhajtanó volna, hogy minél erőteljesebb legyen már az alakulás stadiumában a formás megalapítás szándékának késlelteték.

Kívánatos volna, hogy ezen üdvös czélet alskulaadó egylet ügye ne itéletnek meg-párt szempontból s értesülésünk szerint e czél-ből azon tapintatos eljárás követetett, hogy városunk etelmisségének a párt mozgalmon kívül álló két előkelősége pártuzamosan a polgármesterrel indították meg az aláírást; reménylünk, hogy a kívánt siker koronázza törekvésünket.

De midőn a fényoldalra mutatunk, ön-kenytelenül az árnya is bele tévelyeg tekin-tetünk. — Egy ominozus fenytő úgy s annak különféle kiágazásai képezik most sok körben a megbeszélés tárgyát.

Ez azon sok part vert botrányos üzelem, mely a regale bérleti ügy elejtése, a bérő társaság megbuktatása vegett Nagy Gabor egyet bérő társ által kezpelmet felululó ügyességgel ineceniroztatott.

Ugy tudjuk, hogy ez egyben a debre-czeni kir. törvényszék által bünyenítő eljárás lett folyamatba téve, azonban a közvélemény iteleite szerint sok különböző tényező össze-hatása következtében aig reményelhető, hogy azon megbotránkozott s következetesen ke-resztül hajtatott botrányos üzelem korlátok közé szorítható legyen.

Mielőtt e tárgygyal részletesen behatá-ron foglalkozni megkísérlelnék a nyilvánosság előtt, X-y egy kiváló szót megereszt a pusztába, s ez az: „vajon az ügyel hivatalosan fog-lalkozó hatósági kiküldött nem nézett-e vissza a latrok barlangjába, midőn kivonult Bösör-zöményből, s nem jart-e egy, mint Loth asszonya, midőn Sodoma és Gomorára visszatekintett?

márki érkezése, a hajó, az elszabadult ágyu rombolása, s az egész háboru organizálása csodálatos összhangban állanak a költő hatalmas nyelvével; e nagy műveben nem kirivók az ő nagy szavai s emelt hangja s csodálatunk a laugelme s tökéletes műve iránt csak emelk-id, midőn az együgyű pór anya szeretetéhez s a 3 gyermek végtelenül vonzó jeleneteihez grünk.

Döntő harczát a klassziciztácat ellen Hugó V. drámáiban vitta, kiktől elfoglalta az akademiát, utolsó mentsvárunkat is. Valamennyi a forrongás rovására írának, s együttvéve nem is tekintjük másnak, mint egy irodalmi háboru sziporkázó röppentyűnek. Illemeik tulzottak, érzelmei valótlanak, eszméiken pedig vala-mi diabolikus, szivtelen, szarkasztikus, sőt, egy-szóval a valótlanság szellemét vonul át. Oly mű-vek, minőket a nagy írók termeltek, mit or-jog nem voltak nagyok; ilyenek a Schiler „Haramiái“ is. Jelenetei azonban hatá-osak, s a hőven elhintett lyrai helyek bajos vétsége a dráma ellen, szintén nagy költőre emlékeztet. — A „Századok legendái“ (régiek és ujak) epikus művek sorozatában kísérik az embert legősibb korszaktól kezdve le az ujkorig. E mű merész eszméje hatalmas, valóban dantei kompozitioja s az egyes elbeszélések meglepő szépsége Hugót már is a legnagyobb költők sorába emelik.

A világ történetét van itt egyetlen eposz-ban: történelem, munda, bölcsészet, tudomány és vallás együtt. Hugó lángelméje e műben kulminál. — Hugó Viktor hibája a szavak fö-löslege és a dagály.

Eddig említett műveiben elő-elő for-dul drámái elárasztja, alkalmi műveit azonban öreseké s kiállhatatlanokká teszi. „Napoleon le petit“, „Le pape“, „Les Chatiments“ czé-lzatában, igaz szatirájának meg van a maga erkölcsi alapja, itt-ott vannak szép eszméi,

Helyi

* A városi nagy- m kir. honvédelmi mi- tezett városi hatóságun- ján egyelőre azt közölh- sőt Nagyvárad mellőz- k ü l ö n ö s k e g y e l i város kerelme egészbe- rint a mostani katona- letszámban, egy ezre- gyalogság az ennek me- karral lesz városunkban- mészetes, hogy ezen el- kívántató mintegy 1.200 s a leirat szerint mie- nyak felelítése után fo- az építkezés mikéntjét- katonai parancsnokság- hó 16-ikán s az- n a p o k o n t u z e t e városi közgyűlés Magya- indítványára egyhangula- irt létszám elhelyezésre- helyen való kervezésre- ösmerve ez időszertini- tagadhatatlann Ő Fels- mert mutatja; de valjon- barátja) meg is nem- mert igaz, hogy a katona- elő a városban, de ne- nösen a lovas kaszá- be azt a jövedelmet, mi- ártnak megfelel, a minek- zése lesz a közgyűlés- — ha bár katona tartás- terheltnék meg.

* Pünköszt népünne- beremlekezéte óta szokás- pünköszt másodnapját- meg. Seregestől vonulnak- kor a zöldre, a nagyerd- tek poharat egy és más- vezet az idő a kirándu- ez! Nem mindennapi, mely hetek óta tartja iz- söbb rétegu közönségek- osztály elkötelezők e- nnek az egész lakosság. N- lekeztek a nagyerdre- pedig oly nagy számmal- ség, hogy a gyalogmenők, vége-hossza nem volt. e- mozdonya szakadatlanul- dőre igyekezett, annak a- érkezé vonatra már a- felülni s úgy ment elő- mert a ki az indóháznál, akart felülni, az ugyan- A nagyerd meglevenedu hullámzota tömeg, melynek- rugott, mindenütt jó ked- nolt. Szanaszék leveles szá- tek, melyek alatt szőlő- helebb az erdő melyében- zston egyes családok ne- viven ki, kedélyesen m- furdóház és a lövede köz- tott asztalok alig tudtak- neknek. A zeneszt itt Rá- uttal ismét bebizonyítá- vele. A vigalom sem zava- des, duhajkodás nem vo-

többnyire azonban inkább költemények. A „Borzaszt megható kepekben, másh- serű szatyrájával ostorozó delmes porosz seregek ré- ságában telmácolja egy n- beesett nemzet fájalmát, ertelmeben káromol s a h- mazzára ragadtatik, minő- könyvtár“ című költemé- december 2 i ki csiny szat- története“, ebben a c-sinyt- tennie, de a képviselőket — a tehetetlenség, meddő so- fos agyonnevet etes kómik- Legujább műveiben „A szá- sok szó bűvészege szókik- itt, guyonas, a bölcsészet- vett egyszerű emberi és t- cselmi előadásokat s tanít- A nagy költő hagyott- vektis. Őt elrabló betegség- Az utóbbi napokban beteg- latot vett, hogy az orvosok- morium betecskezendésekk- az életet.

A beteg költő mindaz- letnél volt halála perczéig- sokat beszelt környezeté- lási rohama is, a mikor- veszté eszméletét, de e ro- tak egy-két perczig. Unok- aunes Hugó soha, egy pill- el a beteg ágyon. Jeanne- elnyomva virrasztott, Geo- sirt és elrejtőzött, nehogy- vegye. Valamennyi párt az- költő — az egyik, mert ő- oszlopra, a másik, mert ő- deauxi herczeg születését, az ő tollából voltak a Les

Helyi hírek.

* A városi nagy kaszárnya ügyében a m. kir. honvédelmi miniszterium leiratot intézett városi hatóságunkhoz, a melynek alapján egyelőre azt közölhetjük, hogy Arad, Kassa, sőt Nagyvárad mellőzésével „Ő felsége különös kegyelemében” Debreczen város kérelme egészben teljesített fel, e szerint a mostani katonai létszámon felül, bekeletszámban, egy ezred lovasság, két ezred gyalogság az ennek megfelelő törzsszel, és zene karral lesz városunkban elhelyezve. Nagyon természetesen, hogy ezen elhelyezés csak is a megkívántató mintegy 1.200.000 forintba kerülendő s a leirat szerint mielőbb kiépítendő kaszárnyák felépítése után fog teljesedésbe menni. Az építkezés mikéntjéül illetőleg a temesvári katonai parancsnoksággal tanácskozás jun. hó 16-ikán s az erre következő napokon történtett ki. Igaz, hogy a városi közgyűlés Magyar Gábor bizottság tag indítványára egyhangulag szavazta meg a fent irt létszám elhelyezésre vonatkozó legfelsőbb helyen való kérvényezést a kérelem megadása ósmerve ez időszertit katonai elhelyezés — tagadhatatlanul Ő Felségének különös kegyelmét mutatja; de vajlon (jegyz meg lapunk egy barátja) meg is nem sok e a jó ből? mert igaz, hogy a katonaság pénzfogalmat idéz elő a városban, de ne feledjük el, hogy különösen a lovas kaszárnya soha sem adja be azt a jövedelmet, mint a menyai a bekerülési árak megfelel, a minek természetes következzése lesz a közgyűlés határozat értelmében, hogy a polgárság szűz vállalai községi adóval — ha bár katonai tartási váltásig cizmen is — terheltek meg.

* Pünkösztől népünnep a nagyerdőn. Emberekkel kezdte a szokásban van Debreczenben pünkösztől másodiknapját szabadban ünnepeini meg. Seregestől vonultak a város lakói i jenkora a zöldre, a nagyerdőre kiüríteni az élvezetek poharát egy és másféleképen. Tegnap kedvezett az idő a kirándulásra. Minő mulatság ez! Nem mindennapi, hanem oly esemény, mely hetek óta tartja izgalomban városunk alsóbb rétegei közönségét. De nem csupán egy osztály érdeklődik e nap élményei iránt, hanem az egész lakosság. Már jókor reggel gyülekeztek a nagyerdőre a kirándulók, de inkább pedig oly nagy számmal tudott kifélni a nép, hogy a gyalogmenők, valamint a fogatoknak vége-hossza nem volt. A „kis vasut” három mozdonya szakadatlanul járt. A ki a nagyerdőre igyekezett, annak a nagyerdőről visszakerző vonatra már a kistemplomnál kellett felülni s úgy ment először az indóházhoz, mert a ki az indóháznál, vagy más felszállónál akart felülni, az ugyan nem kapott helyet. — A nagyerdő meglevenedni látszott. Mindenütt hullámozott a tömeg, melynek száma 15—20,000-re rugott, mindenütt jó kedv, pezsgő élénkségnél. Szanaszét leveles szünek, sátrak emeltek, melyek alatt szót a zene, járt a tánc belebb az erdő mélyében kiválasztott zöld pázsiton egyes családok more patrio elemőzsiát vívén ki, kedélyesen mulattak. A nagyerdői furdóház és a lövelde közötti térségen fellállított asztalok alig tudtak helyt adni a vendégeknek. A zenesz itt Rácz Károly volt, ki ez uttal ismét bebizonyította, hogy csak nyertünk vele. A vigalom sem zavartott meg, verekedés, dubajkodás nem volt, mi Mészáros Kál-

mán mezei rendőr-kapitány ur erélyes intézkedéseinek köszönhető leginkább. Az időjárás jelséges volt s mégis deczára annak, hogy egy csepp eső nem esett: sokan — el a z t a k.

* Választók figyelmébe. Az összejött köldötség ma d. e. megkezdte működését a városház nagytermében, hol a képviselőválasztásra a jövő évben igényt terítő polgárok e hó 29 ik napjain megjelenhetnek s ügyökben esetleg reklamálhatnak is. E fontos ügyre felhívjuk a polgárság figyelmét.

* Dr. Török József kir. tan. tanár és főorvos, kitűnő tudósunk, a magyar tudományos akadémia rendes tagja, a tegnapi déli vobattal, a fővárosba utazott, hogy a magyar tudományos akadémia ezévi nagygyűlésén részt vegyen.

* A debr. egyházmegye 1885. e. ápril 9-iki közgyűlésének kinyomottat jegyzőkönyve felviszik előtűnk. Az esperes jelentéseiből kitűnik, hogy az egyházmegyének népessége ez idő szerint 99.847 lélek. Iskoiba jár a tanulótelemek 90.500-a, vagyis 9386. Tanító van 115, ebből 82 rendes, lelkeszem 43, ebből 12 segédlelkész. — A tanító gyűlést vezénylő vagyon 11.064 frt 88 kr. Az egyházak befizetési 5481 frt 68 kr

Mindenféle. „Adjon még egy fekete kávé!” — szölt a „Bika”-kávéház népszerűségének örvedő izidorjához egy pötyö hazai. „Ihat aztán mivel fizet?” — Lerdai a tapasztalatait okult főpncez. „Királyi-la g fogom Önt jutalmazni!” No, ilyen jutalomért már érdemes még egy piccolót hozni, véli Izidor és hozza a piccolót. „Nos, hol a királyi jutalom?” — kérdi aztán, mikor a p a s a s e t fizetés nélkül akar utra kelni. „Fogadj a legmagasabb elismeresemet...” — hangzik a felelet, de már az ajtón kívül! — Kiadó: „Hugó Viktor 4 millió franknyi vagyonot hagyott hátra a művei után! Ugyan mennyi lesz az Ön hagyatéka?” I r ó. I ja kérem — Hugó Viktornak nemcsak a művei voltak kitűnők, hanem bizonyára... a kiadó is!

* A sertésforgalom szabályozása érdekében a keres. miniszter elvendi, hogy szept. 1-től kezdve a sertésekre vonatkozó tulajdonjogok és azok egészései állapotának igazolása az 1874. XX. t. cz. alapján kiadott beleytelen marhalevel irlapokon történjen. Ily marhalevele van szűkege a tulajdonosnak, valahányszor tulajdonjogot átruhazni, sertéseit aildandó tartózkodási helyükről elhajtani vagy elazállítani kívánja vagy pedig vásárra fojhajtja. E marhalevelek a közegéi előjáróság, esetleg a vásári bizottság által és egész fakakura is allitandók ki: egy marhalevel ára 5 kr, tekintet nélkül arra hány darab sertésre allítják azt ki. E marhalevelevek érvénye a kiállítás napjától számítva, egy évig tart; a hátratorlás díja 3 kr. A rindelet elleni kihágásokat az 1874. XX. t. cz. 58. §-a alapján fogják megbüntetni.

* Halálözás. Nagy csapás érte Hand-tel Vilmos urat: kedves leánya Vilma halt meg élete legszebb virágában. Tegnapi d. u. kiseretek a legmelyebb résztvevő mellett örök nyugvó helyére. Béke lengjen porai fölött!

* Uj esperes. A nagykárolyi egyházker. esperestjeve S e g e s v á r y J ó z s e f k á n t o r j a r o s i k i t ű n ő l e i k e s z v a l a s z a t o t t m e g e g y h a u g a l u s i t.

* A Fröbel-egylet buzgó elnökeje, gróf Bethlen Mikó Róza urhölgynek sikerült egy minden igényeket kielégítő kertésznet talabnia; a Fröbel-egylet ma delután tartandó gyűlése lesz hivattva a szerződést az új kertésznel megkötöni.

* A helyi vasut új vágánya, a pünkösdi nagy forgalomra való tekintetből, rohamosan építettett ki s emiatt a lefolyt két napon több rendbeli kisiklás történt. A pályatestet most allítják helyre teljesen.

* A kereskedő ifjak önképző egyesülete 1885. május 28-án este 8 órakor, új helyiségében rendkívül köztelet tart, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívattak. Bal-tigh Géza jegyző.

* A színházban a tüzoltó főparancsnok-ság rendelete a viztartók levátása most történi meg. A zsinórpadlason levő kádak minde-aike fiiss vízzel lett megtöltve.

* Rendőri hírek. — A nagy erdőn folyó népnyújtáság őrizetere mintegy 40 rendőri közeg volt kirendelve. — Kihágás nem fordult elő, mindössze két egynt kiseretek be garádkodás, miatt. — T a l a l t a t o t t e g y n ő i k a r p e r e z e a n a g y e r d ő n. (1. ker. kapitány-ság, városház épület, emelet).

* Fáy Márk orvosudor lakását a nagy-ujtuzca elején, szemben a „Bikával” levő Vár-díne-fele házba tette át.

* O vasárnok figyelmé felhívjuk Valentin & Comp. hamburgi bank-czeg mai hirdetésere, mely annak, ki az abban érintett sorsjatekot megkiserli, alkalmat nyujt csekely költségge, esetleg nagy összegű nyerevényre.

Hazánk s a külföld.

— Kiállítási hírek. A triestzi ált. bizt. társaság („Assicurazioni general”) díszes füzetet adott ki, mely az orsz. kiállítás alkalmára készült emlékiratát tartalmazza. — „A kiállítás ilapok”, 35-ik, tartalmas száma szűkegezi a kiállítókat. Mindössze 1700 at tesznek kerekcszámban a horvátországi pavillonban szereplő kiállítók; ha ezen számot levonásba hozzuk a mintegy 9500-at tevő teljes kiállítói létszámból, akkor az ekként mutatkozó 7700 magyarországi bejelentés 6500 ugyancsak tényleges kiállítóval áll szemben, úgy hogy — csupán a magyarországi részvételt tekintve — 1200 bejelentő tényleg nem vesz részt. A c s e h o r s z á g i gazdasági egyesület tagjai Prágából mintegy 200 an Lobkovitz herceg és több előkelő gazda vezetése mellett e hó 23-án vagyis szombaton este 6 óra 45 perckor érkeztek meg a dunagőzhajózási társulat gőzö-evei az országos kiállítás megtekintésére. Az országos gazdasági egyesület tagjait fölkerete, hogy a fogadtatásnál valamint a vendégek tisztelőit rendezendő díszbanketten minél nagyobb számmal jelenek meg. A csehországi küldöttség elen Lobkovitz herceg áll. — A f u m e i m. kir. álla m i f ő g i m v. tanári testülete az intézet tanulói számára az országos kiállítás meglátogatására kiutazást rendezett. Az expedicióban 15 tanár és 48 tanuló veit részt.

— Rövid hírek. A kolera. A távira tok azt jelentik, hogy Marseilleben kiütött a kolera. — Tűzhálal. Cincinatti egyik legnagyobb nyomdájában tűz ütött ki; 32 embernek már nem volt ideje a menekülésre s valamennyien a lángok közt lelték halálukat. Tíz munkás, ki a harmadik emeletről leugrott, súlyosan megsérült — H a g y o m a y o z o. A nemrég elhalt muraközi dr. Rozsny József kir. tanácsos 27.400 frtot, hoi közmívelődési és jötevény cizlokra hagyott; ugy az akadémiának 5000 frtot sat.

Felelős szerkesztő: Gáspár Imre. Kiadó: Kutasi Imre.

Nyilt-tér.)

Azon irtól kit vasárnap delután tévedes folytán a „Bika”-kávéház mellett megsértettem, ezennel bocsánatot kérek, mely megkerést sértett ur kívánatára hirlapilag eszközölöm. K. I.

* E rovataban közöltetek nem vállal felelőset a Szerk.

Kiadó lakás.
N.-Hatvan-utczán 1554-ik sz. a. háznál, két utczai irt lakás, minden hozzá tartozandókkal azonnal kiadó. Ertekezhetni ugyanott a ház tulajdonossal.

Nyujtsuk a szerencsének jobbkant! 500,000 márka

főnyereményt ígér kedvező esetben a legújabb hamburgi nagy pénzsorsjáték, mely a magas kormány által jóváhagyott és biztosított. Eme újabb játék-tervezet előnyös berendezése abban áll, hogy rövid pár hó lefolyása alatt 7 sorsolásban 100.000 sorsjegyet közül 50.000 nyerevénynek kell bizton történi, ezek között vannak főnyeremények esetleges 500.000 r. márka illetőleg

1 nyerev. a. m.	300,000	26 nyerev. a. m.	10000
1 nyerev. a. m.	200,000	56 nyerev. a. m.	5000
2 nyerev. a. m.	100,000	106 nyerev. a. m.	3000
1 nyerev. a. m.	90,000	253 nyerev. a. m.	2000
1 nyerev. a. m.	80,000	512 nyerev. a. m.	1000
2 nyerev. a. m.	70,000	818 nyerev. a. m.	500
1 nyerev. a. m.	60,000	3172 nyerev. a. m.	145
2 nyerev. a. m.	50,000	16990 nyerevény	
1 nyerev. a. m.	30,000	a. m. 300, 200, 150, 124,	
5 nyerev. a. m.	20,000	100, 94, 67, 40, 20.	
3 nyerev. a. m.	15,000		

Ezen nyerevényekből az első osztályban 2000 sorsolattik ki 117,000 m. összegben. — Az 1. osztályú főnyerevény 50,000 M. tesz s 2-ikban 60,000, 3-ban 70,000, 4-ben 80,000, az 5-ben 90,000 a 6-ban 100,000 a 7-ben pedig azonnal esetleg 500,000 illetőleg 300,000, 200,000 stb. márka emelkedik. A nyerevények sorsolási tervszertelleg hivatalosan vannak megállapítva. — Ezen nagy, az állam által biztosított pénz-sorsjáték első hasznához kerül

1 egész eredeti sorsjegy csak 3.50 ft. o. é.
1 fél „ „ „ „ „ 1.75 ft. o. é.
1 negyed „ „ „ „ „ 90 kr. o. é.
Mindennemű megbízások, a pénz beklidése, postautoni fizetés vagy az összeg utávétele mellett rögtön a leggodosabban teljesitetnek, mindenki az állam cizméről ellátott eredeti sorsjegyet tőlünk saját kezébe kapja.

A megrendelésekhez a szükséges hivatalos tervezetek ingyen mellékeltek, melyekből ugy a nyerevények besztása az illeto osztályokra, mint szintén az illeto betétek is megláthatók és minden buzás után érdeket felszámolnak felhívás nélkül megküldjük a hivatalos buzási listátromot. Kivánatra a hivatalos tervet előre megküldjük megtekintés végett bérmentre és készek vagyunk nem tetszés esetben a sorsjegyet az összegnek visszafizetése mellett buzás előtt visszavenni.

A nyerevények klfizetése szerzerien pontosan s az állam jóllálása mellett történnek. Csoportozatunk mindig a szerencse kegyeltje volt és érdeket felelünknek gyakran a legnagyobb nyerevényeket fizetünk ki, többek között 250,000, 100,000, 80,000 60,000, 40,000 stb. márkaival. Egy ily, a legszolidabb alakra fektetett vállalatnál előreláthatólag mindent a leglényekbebb részvetre lehet bizton számítani s ez oknál fogva a megrendeléseket minél előbb, de mindenesetre f. év május 30 előtt egyenesen hozzánk beklideni.

KAUFMANN és SIMON
bank és váltó-üzlete Hamburgban.
U. i. Ezennel köszönetünket nyilvánítjuk az eddig mezejándekeztó bizalomért, és kérjük eme újabb nagyszerű kiállítás sorszhuzására becses figyelmeket.
A FENTEBBIEK.

Üzlethelyiséget
Piac-utczá 2138. sz. alá
a Biedermann házba helyeztem át, mely körülmenyéről van szerencsém tiszt. vevőim s a n. é. közönséget értesíteni s egyidejűleg figyelmeztetni, hogy nálam kizárólag eredeti SINGER-varrógepek kaphatók
NEIDLINGER G.

többnyire azonban inkább szónoklatok, mint költemények. A „Borzasztó év” melyben itt-ott megható képekben, máshol a verző szív keserű szatyrajával ostorozza, a betörő s győzelmes porosz seregek rémítetett s egész nagyságában tolmácsolja egy meggyalázott kétségbeesett nemzet fájdalmát, s néhol a szó teljes értelmében káromol s a bombasztok oly hal-mazára ragadtatik, minőket p. o. az „Egő könyvtár” című költeményben találunk. A december 2-iki csiny szatyrajá az „Egy bün története”, ebben a cinyt sikerült megvetette tennie, de a képviselői akarata ellenére is a tehetetlenség, meddő sokat beszélés és csufos agyonvetet és kórikumában mutatja be. Legújabb művében „A számar”-ban először a sok szó betegségé szölik szembe; a számar itt, guynosan, a bölcseszek által számba nem vett egyszerű emberi ész — tart benne bölcselmi előadásokat s tanítja... Kántot.

A nagy költő hagyott hátra kiadatlan műveketis. Őt elrabló betegségé gyógyíthatatlan volt. Az utóbbi napokban betegsége ma oly fordulattal veti, hogy az orvosok csak mesterségesen morium befecskendezésekkel tartották benne az életet. A beteg költő mindazáltal teljes eszméletl volt halála perczéig. Ifjúkori emlékeiről sokat beszelt környezetének. Voltak egyes ajulási rohamai is, a mikor természetesen elveszté eszméletét, de e rohamok alig tartottak egy-két percig. Unokái, Georges és Jeannes Hugó soha, egy pillanatra sem hagyták el a beteg ágyon. Jeanne az álomtól teljesen elnyomva virrasztott, Georges pedig folyton sirt és elrejtőzött, nehogy őregytja ezt észre-vegye. Valamennyi párt az óvnek mondja a költőt — az egyik, mert őt irt a Vendome oszlopra, a másik, mert megénekelte a bordeauxi hercegg születését, a harmadik, mert az ő tollából voltak a Les Chateaux. Tény,

hogy Hugo költői ihlettségében megénekelte mindazt, ami képelettel megragadta és költeményeiben hiven visszatűkrözdőnek mindazok az átalakulások, melyeken Hugo, a politikusi keresztültment.

Az elhunyt költő a f. hó 21-én lefolyt éjjelt nyugodtan töltötte. A párisi érsek felajánlotta Hugo családjának, hogy a beteg költőt a vallás vigaszában fogja reszesíteni, de Hugo kijelenté, hogy semmiféle felekezeti papot nem kíván.

Hugo Viktor háza előtt, 22-én, pénteken mig a nagy költő haldokol, mintegy 5000 ember állott; delután 1 óra 35 perckor jelentette a nagy költő halálát Dumas Sándor.

Az esti lapok gyászkerettel jelentek meg. A képviselőház elhatározta, hogy Hugo Vikort az állam költségen polgári szertartással temessék el. A városi közsegtanács az kívánja, hogy a nagy költő tetemet a Pantheonban helyezték el. A közársaság elnöke és a miniszterek kifejezték részvétüket a család előtt.

A temetésen az akadémia nevében Maxime Ducamp mond beszédet Hugó Viktor sírjánál.

Hugó Viktor már két évvel ezelőtt megirta végrendeletét. Vagyoná négy millió frankra rug.

A szenátusban az elnök Hugó Viktor halálát így tudatta: „Hugó Viktor, kit hatvan év óta csodált Franciaország és a világ, elérte a halhatatlanságot. Dicsősége egyik párté sem, hanem mindnyájunké.”

Halálának híre óriási mozgalmat idézett elő Párisban és a nép roppant tömegekben özönlött a költő háza elé. Floquet, a kamara elnöke, arra kérte Allain Targe minisztert, hogy az elhunyt koporsóját 24 órán át az „Arc de triomphe de l'étoile” alatt tegyek közzemlére. A közsegtanács amaz óhaját nyil-

